

Світлана Дячок,
кандидат філологічних наук,
старший науковий співробітник
відділу навчання української мови та літератури
Інституту педагогіки НАПН України

РОЛЬ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ У ФОРМУВАННІ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ ШКОЛЯРІВ

Ключові слова: читацька грамотність, компетентісно орієнтовані завдання, підручник української літератури.

Головним завданням сучасного освітнього процесу є підготовка компетентних випускників, здатних застосувати свої знання в умовах, які часто і різко змінюються, людей, які здатні продовжувати навчатися та удосконалюватися впродовж усього життя.

У Державному стандарті базової середньої освіти [1] заявлено, що основним результатом освітнього процесу повинна стати не система знань, умінь і навиків, а саме ключові та предметні компетентності.

Формуванню та розвитку ключових компетентностей і предметної читацької зокрема сприяє організована навчальна діяльність, реалізацією якої є система *компетентісно орієнтованих запитань і завдань*. Тож методично правильно продумана система такого типу запитань та завдань на кожному етапі уроку є досить важливим складником успішного освітнього процесу. Компетентісне навчання передбачає не лише здобуття учнями знань, умінь і навичок із української літератури, а й усвідомлення їх практичного застосування, а відтак значного зростання читацької активності та пізнавального інтересу до предмету.

Написання компетентісно орієнтованих завдань та запитань – процес складний і відповідальний. Особлива роль відводиться таким завданням на уроці. Не менш важливою є їх презентація у підручниках.

Оскільки читацька грамотність формується успішно на уроках літератури, то, зрозуміло, й вимоги до компетентісно орієнтованих завдань у підручниках

літератури відповідні, а саме, компетентнісно орієнтовані завдання та запитання повинні:

- містити матеріал для виокремлення смислів із прочитаного;
- стимулювати до зіставлення отриманої інформації з наявними знаннями;
- бути пошукового характеру;
- сприяти порівнянню прочитаного з власними судженнями про навколишню дійсність;
- мотивувати до власної оцінки, уміння аргументувати позицію конкретними прикладами, робити висновки щодо нових відомостей;
- вводити у діалог/полілог про прочитане з різними його суб'єктами (автором, твором, перекладачем, літературним персонажем, іншими читачами);
- ініціювати вибудовування власних суджень.

Відповідно, компетентний учень-читач:

- є суб'єктом читацької діяльності, читацького й особистісного розвитку;
- любить читати й отримує від читання естетичну насолоду;
- має художній смак, сформоване критичне мислення, розвинену уяву, емпатію, образне мислення і мовлення;
- здатний налагодити діалогічну взаємодію з текстом, знаходити авторські й творити власні смисли;
- готовий до інтерпретації авторського задуму на основі власного читацького і життєвого досвіду;
- має сформовану систему загальнолюдських і національних цінностей.

Виконання компетентнісно орієнтованих завдань допомагає не тільки глибше осмислити програмовий матеріал, але й дає можливість розширити рамки навчальної програми, що стимулює до самоосвіти і саморозвитку школярів. Результативне виконання завдань дозволить випускнику успішно реалізувати себе в умовах сучасної економіки, у суспільстві, в якому лідерами стають люди, здатні критично мислити і діяти впевнено та самостійно, не втрачаючи позитивно важливих, морально обґрунтованих життєвих цінностей.

Література

1. Державний стандарт базової середньої освіти, [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://surl.li/kenu>
2. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 / кол. авт. : М. Мазорчук (осн. автор), Т. Вакуленко, В. Терещенко, Г. Бичко, К. Шумова, С. Раков, В. Горох та ін.; Український центр оцінювання якості освіти, Київ : УЦОЯО, 2019, 439 с.